

Резюме

Рудик П.А. Про стандарти добору кандидатів на посаду судді в основних міжнародних і європейських документах.

Аналізуються положення міжнародних і європейських документів щодо важливості впровадження стандартів добору суддів, його деполітизації, дотримання при цьому верховенства права, утвердження основних принципів поведінки суддів для захисту прав людини і основоположних свобод.

Ключові слова: стандарти, міжнародні документи, європейські документи, конкурс, добір суддів, деполітизація.

Резюме

Рудик П.А. О стандартах добора кандидатов на должность судьи в основных международных и европейских документах.

Анализируются положения международных и европейских документов относительно важности внедрения стандартов добора судей, его деполитизации, соблюдения при этом верховенства права, утверждения основных принципов поведения судей для защиты прав человека и основоположных свобод.

Ключевые слова: стандарты, международные документы, европейские документы, конкурс, добор судей, деполитизация.

Summary

Rudyk P. On the standards for the selection of candidates for the position of judge in major international and European documents.

The author analyzes the provisions of international and European documents concerning the importance of introducing standards for the selection of judges, its depoliticization, adherence to the rule of law, the approval of the basic principles of judicial conduct for the protection of human rights and fundamental freedoms.

Key words: standards, international documents, European documents, competition, selection of judges, depoliticization.

УДК 342.7

Н.П. ГАЄВА

*Надія Петрівна Гаєва, кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України*

ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДЯН ЯК СУБ'ЄКТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ: ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У ході демократичного розвитку держави все більшого значення набуває громадський контроль. Для кращого пізнання сутності зазначеної проблеми важливо з'ясувати суб'єктів його здійснення, до яких зазвичай відносять об'єднання громадян.

Дослідження об'єднань громадян як суб'єктів громадського контролю неможливе без чіткого усвідомлення сучасних точок зору вчених щодо визначення конкретних видів його суб'єктів. При цьому слід зазначити, що ні у вітчизняному законодавстві, ні в юридичній науці не встановлено загального вичерпного переліку суб'єктів громадського контролю. Як результат – у науковій літературі суб'єкти громадського контролю визначаються по-різному. У зв'язку з цим заслуговують на увагу роботи О.Ф. Андрійко, С.М. Алфьорова, І.А. Артеменка, О.Г. Бондарчука, С.С. Вітвіцького, С.А. Косінова, В.В. Кравчука, А.С. Крупника, І.О. Сквірського та інших авторів, які в своїх наукових дослідженнях визначають суб'єктів громадського контролю в Україні. Відтак, **метою** статті є з'ясування підходів вчених до об'єднань громадян як суб'єктів громадського контролю.

Водночас не можна обминути термінологічної нечіткості дослідників в окресленні об'єднань громадян як суб'єктів громадського контролю. Складність у розумінні цієї проблеми пов'язана із відсутністю єдиного підходу у поглядах науковців щодо співвідношення термінів «об'єднання громадян», «політична партія», «громадська організація», «громадське об'єднання», «професійні спілки» тощо. А тому очевидним стає факт, що визначальною для вирішення цієї термінологічної плутанини є ст. 36 Конституції України, що запроваджує конституційний термін «об'єднання громадян» як позначення загальної категорії, яка включає два види об'єднань – політичні партії та громадські організації¹. Останні, з одного боку, є родовим поняттям для конкретних категорій громадських організацій, у тому числі професійних спілок, а, з іншого, відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. – організаційно-правовою формою громадського об'єднання (ч. 2 ст. 1)². Проте вчені, досліджуючи суб'єкти здійснення громадського контролю, не приділяють (або не бажають приділяти) увагу вказаному проблемному питанню і продовжують на

доктринальному рівні використовувати в окресленні кола суб'єктів різні терміни, серед яких: об'єднання громадян, громадські організації, громадські об'єднання, професійні спілки тощо. Але при цьому не з'ясовують, як саме вони співвідносяться, що породжує неясність у переліку суб'єктів громадського контролю.

Так, на думку Г.О. Палій, до суб'єктів громадського контролю зазвичай відносять громадські об'єднання, профспілки, партії³. Проте здійснюючи більш детальний розгляд сучасних точок зору щодо даного питання, варто звернути увагу, що позиції науковців далекі від одностайності. Так, зокрема, О.Ф. Андрійко серед суб'єктів громадського контролю виділяє об'єднання громадян⁴, В.К. Колпаков та О.В. Кузьменко – громадські організації⁵, С.А. Косінов – політичні партії, громадські організації⁶; Т.В. Семигіна – громадські об'єднання⁷, С.М. Кушнір – громадські організації та політичні партії, профспілки⁸, В.Я. Малиновська – громадські об'єднання і політичні партії, професійні спілки, молодіжні та інші громадські організації⁹. У свою чергу, З.С. Гладун до суб'єктів громадського контролю пропонує зараховувати громадські об'єднання, уточнюючи, що коло останніх формують політичні партії, професійні спілки, молодіжні та інші громадські організації¹⁰. Тим самим стирається грань між громадськими об'єднаннями та політичними партіями.

Є й інші підходи. Так, деякі науковці (А.С. Крупник¹¹, О.Г. Бондарчук¹²) серед суб'єктів громадського контролю виділяють організовану та неорганізовану громадськість. До організованої громадськості А.С. Крупник відносить громадські, профспілкові, творчі організації та інші громадські об'єднання. До цієї ж групи дослідник пропонує зараховувати й ті політичні партії, які на даний момент не пройшли до парламенту. Інші вчені, як, наприклад, В.В. Кравчук, пропонують авторську класифікацію суб'єктів громадського контролю, яка за ознакою компетентності складається із загальних, спеціальних та фахових (кваліфікованих) суб'єктів. З огляду на це, до загальних суб'єктів громадського контролю дослідник відносить громадські об'єднання, створені відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання»; громадські організації з контролю за діяльністю суб'єктів владних повноважень; інші недержавні організації. При цьому автор уточнює, що право здійснення громадського контролю має належати тим громадським організаціям, серед видів діяльності яких є здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх установ¹³.

Існує також позиція, яка базується на тому, що громадський контроль є системним утворенням, яке складається з низки підсистемних утворень (систем нижчого рівня). Згідно з даним підходом І.О. Сквірський пропонує у змісті громадського контролю виділяти, зокрема: політичний громадський контроль (здійснюється політичними партіями, рухами тощо); неполітичний громадський контроль (здійснюється національними громадськими об'єднаннями та приватними особами). Водночас І.О. Сквірський зазначає, що запропонований ним перелік суб'єктів громадського контролю є вичерпним та підкреслює провідну роль громадських об'єднань під час здійснення громадського контролю¹⁴. Наведене розуміння ролі громадських об'єднань у здійсненні громадського контролю підмітив і Т.В. Панченко, зазначаючи, що провідним суб'єктом громадського контролю виступають різноманітні громадські об'єднання, які реалізуючи свої статутні завдання, захищають інтереси своїх членів¹⁵. Подібний підхід висловлюють С.М. Алфьоров та С.С. Вітвіцький, які переконані, що найбільш активними учасниками громадського контролю є громадські організації та об'єднання громадян. Водночас зазначають, що суб'єктний склад громадського контролю схожий зі складовими елементами громадянського суспільства. Далі дослідники продовжують, що певну роль у здійсненні громадського контролю відіграють політичні партії¹⁶. У правничій літературі звертається увага й на те, що громадські об'єднання становлять переважну більшість суб'єктів громадського контролю¹⁷. На доцільність зміцнення громадського контролю у ракурсі кількісно-якісного росту громадських організацій наголошує відомий вітчизняний правзахисник Є.Ю. Захаров¹⁸. Позитивно сприймаючи наведені міркування, зауважимо, що нестабільна правова термінологія щодо суб'єктів громадського контролю на доктринальному рівні нами сприймається негативно.

Водночас слід констатувати, що після прийняття Закону України «Про громадські об'єднання» більшість вітчизняних вчених відмовились від конституційної доктрини об'єднань громадян, що включає політичні партії та громадські організації, і використовує запропонований законодавцем термін «громадське об'єднання», який об'єднує два часткові поняття – громадська організація та громадська спілка. У розрізі цього поняття варто також зазначити, що під юридичну конструкцію «громадське об'єднання» як комплексний термін доволі підводять і політичні партії. Не зупиняючись у межах цієї статті на питаннях розмежування термінів «об'єднання громадян», «громадське об'єднання», «політична партія», «громадська організація», «громадська спілка», зазначимо лише, що громадська спілка, як різновид громадського об'єднання, є також суб'єктом громадського контролю. При цьому синонімічне вживання термінів «об'єднання громадян» та «громадське об'єднання» є невиправданим та юридично некоректним. Ми ж дотримуємося тієї думки, що термін «об'єднання громадян» слід залишити для позначення об'єднань, утворених фізичними особами відповідно до ст. 36 Конституції України (політичні партії та громадські організації); термін «громадські організації» – для позначення об'єднань громадян, які не є політичними партіями; термін «громадські об'єднання» – для позначення об'єднань юридичних осіб приватного права, тобто громадських спілок. Такий підхід, на нашу думку, може стати передумовою і для дослідження дискусійних проблем щодо розуміння суб'єктів громадського контролю. Якщо ж виходити із приписів чинного законодавства, то на сьогодні суб'єктами громадського контролю виступають, зокрема, політичні партії, громадські організації, громадські спілки.

Серед суб'єктів здійснення громадського контролю окрема увага у науковій літературі приділяється політичним партіям. Якщо питання щодо визнання громадських організацій як суб'єктів громадського конт-

ролю не викликає сумнівів, то участь політичних партій у здійсненні громадського контролю належить до дискусійних. Аналіз різних наукових поглядів на це питання засвідчив, що в сучасній науці існують полярні погляди: одні автори вважають, що суб'єктами громадського контролю виступають політичні партії, інші – у категоричній формі це заперечують. При цьому ряд дослідників тільки констатують свою точку зору без її аргументації. Так, для прикладу, С.М. Кушнір без відповідних пояснень стверджує, що суб'єктами громадського контролю виступають політичні партії¹⁹. Аналогічну позицію обіймає О.М. Музичук, який вважає, що політичні партії можуть бути суб'єктами здійснення громадського контролю²⁰. Близьке до попередніх висловлювань наводить О.Б. Зеленцов, але уточнює, що громадський контроль здійснюється з боку політичних партій (правлячих та опозиційних)²¹. Деяко з інших позицій уявляє участь політичних партій у громадському контролі С.Г. Братель, який вважає, що реальні важелі можуть мати політичні партії лише в тому разі, якщо вони представлені у відповідних органах влади²².

На противагу такому підходу, А.С. Крупник стверджує, що суб'єктами громадського контролю, про які ми згадували вище, є ті політичні партії, які на даний момент не пройшли до парламенту, а також партійні осередки обласного, районного, міського, районного у місті рівнів, які не представлені в органах місцевого самоврядування цього рівня²³. З таким підходом перетинається позиція І.О. Сквірського, який констатує, що політичні партії, які представлені у владі, взагалі не можуть бути визнані суб'єктами громадського контролю. При цьому наводить такі аргументи: оскільки політичні партії беруть безпосередню участь у формуванні складу суб'єктів публічного управління, вони не можуть неупереджено та об'єктивно підходити до оцінки їх діяльності. Непоодинокими, продовжує автор, є випадки, коли члени провладних партій очолюють ті або інші органи публічного управління, що знову ж таки ставить під сумнів можливість контролю діяльності посадовців з боку політичних партій. На думку І.О. Сквірського, у подібних ситуаціях доречно вести мову про громадський політичний контроль, який, дійсно, здійснюється політичними партіями. Проте, додає він, ставити такий контроль на один щабель з контролем, який реалізується, скажімо, громадськими організаціями, недоцільно. Як наслідок цього – суб'єктами громадського контролю, на думку даного автора, зараховуються лише ті політичні партії, які не представлені в органах державної влади або в органах місцевого самоврядування²⁴.

Висловлює солідарність з такою позицією В.В. Кравчук, який водночас додає, що можна виокремити діяльність опозиційних політичних партій, які пропонують народу та/або громаді альтернативні програми розвитку, що також є вагомим елементом контролю за діяльністю діючої політичної влади. При цьому, зазначає дослідник, навіть опозиційні політичні партії, хоч вони і є важливою складовою політичної системи суспільства, також не належать до суб'єктів громадського контролю. Далі він робить висновок, що парламентські партії та партійні осередки, які представлені у відповідних місцевих радах, є суб'єктами політичного контролю, який хоч і має певні спільні риси з громадським, але повинен розглядатися окремо²⁵.

Звернемо увагу й на те, що вже цитований І.О. Сквірський у іншій своїй науковій праці, коментуючи можливість віднесення до суб'єктів громадського контролю політичних партій, констатує, що за своїм правовим статусом політичні партії принциповим чином відрізняються від інших видів громадських об'єднань, що пояснюється їх участю у формуванні органів державної влади. З огляду на це він вважає, що форми та методи контролю політичних партій (особливо тих, що представлені у парламенті, а також опозиційних політичних партій) за функціонуванням суб'єктів публічного управління набувають політичного характеру, що мають бути обов'язково враховані під час аналізу громадського контролю. Як наслідок цього, на думку І.О. Сквірського, контроль, який здійснюється політичними партіями є окремим, специфічним видом громадського контролю²⁶. Аналізуючи зазначені твердження, можна зробити висновок про наявність протиріч у наукових працях І.О. Сквірського, присвячених проблематиці зарахування до суб'єктів громадського контролю політичних партій. Тут слушно також зазначити: якщо в попередній науковій праці автор чітко не розмежовує громадський контроль та контроль, який здійснюється політичними партіями (громадський політичний контроль), то відповідно до запропонованих вище тверджень І.О. Сквірський вважає громадський контроль значно ширшим поняттям, ніж контроль, який здійснюється політичними партіями.

У контексті нашого дослідження концептуально важливим є і висновок П.М. Любченка, на думку якого, громадський контроль є однією з найважливіших функцій, які виконують політичні партії²⁷. Прихильником такої позиції є, зокрема, і вітчизняний вчений В.В. Корженко²⁸. Так, досліджуючи політичні партії як елемент громадянського суспільства, вони виділяють серед їх функцій громадський контроль щодо виконання функціональних обов'язків службовцями та сприяння забезпеченню прозорості й відповідальності влади. Тут варто навести і міркування С.М. Алфьорова та С.С. Вітвицького, які зазначають, що суб'єктний склад громадського контролю схожий зі складовими елементами громадянського суспільства, що вкотре доводить їх взаємозв'язок у демократичній державі²⁹. Але, на жаль, у науковій літературі на сьогодні з приводу розуміння структурних елементів громадянського суспільства існує декілька позицій. Не вдаючись у докладний аналіз різних підходів щодо існуючих уявлень про структуру громадянського суспільства, зазначимо, що нині існують суперечливі судження на співвідношення «політичного» і «соціального» в системі інститутів громадянського суспільства. Перша група авторів трактує громадянське суспільство як сферу «неполітичного характеру». Інші визначають громадянське суспільство як «політичний феномен»³⁰. Згідно з цим підходом інституційна структура громадянського суспільства включає не тільки громадські організації, а й політичні партії³¹.

З наведеним підходом погоджуємося та вважаємо, що в такому ключі варто рухатись і при дослідженні суб'єктів громадського контролю. Водночас хочемо зазначити, що ототожнювати політичну партію та її

фракцію у парламенті в жодному разі не можна. Як слушно зауважував В.Ф. Погорілко, депутатські партійні фракції є елементами внутрішньої структури парламентів, «ключовим елементом в організації парламентів»³². У зв'язку з цим включення до суб'єктів громадського контролю лише тих політичних партій, які на даний момент не пройшли до парламенту, а також партійні осередки, які не представлені в органах місцевого самоврядування відповідного рівня, не є достатньо обґрунтованим. Адже в такому разі нівелюються інші форми контрольної діяльності політичних партій, за допомогою яких реалізуються їх повноваження незалежно від того, пройшли вони до парламенту чи ні. Важливо також і те, що контроль з боку політичних партій повинен здійснюватися у межах і в спосіб, визначений законодавством.

На основі вищенаведеного можна констатувати, що громадські організації та політичні партії незалежно від того, представлені вони в органах державної влади та органах місцевого самоврядування чи ні є суб'єктами громадського контролю. Тут варто додати, що при подальшому вдосконаленні нормативно-правового забезпечення громадського контролю доцільно на законодавчому рівні розкрити його природу, передусім виходячи із чітко визначеного вичерпного переліку суб'єктів громадського контролю, серед яких об'єднання громадян. Така інтерпретація поняття громадського контролю, як вбачається, є одним із найбільш плідних підходів, що допоможе пізнати його сутність. Водночас у законодавстві про громадські організації та політичні партії слід передбачити такий вид їх діяльності, як громадський контроль, що дасть змогу однозначно стверджувати, що об'єднання громадян є суб'єктами громадського контролю.

¹ Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.gada.gov.ua/kaws/show/254k/96-ВР

² Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.

³ *Палій Г.О.* Перспективи становлення системи громадського контролю / Г.О. Палій // Стратегічні пріоритети. – 2014. – № 3 (32). – С. 124. – С. 121–126.

⁴ *Андрійко О.Ф.* Громадський контроль // Великий енциклопедичний юридичний словник / О.Ф. Андрійко ; за ред. Ю.С. Шемшученка. 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Вид-во «Юридична думка», 2012. – С. 148. – 1020 с.

⁵ Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. В.К. Колпакова, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – С. 531. – 544 с.

⁶ *Косінов С.А.* Форми та інструменти громадського контролю / С.А. Косінов // Право України. – 2013. – № 5. – С. 322–323. – С. 322–329.

⁷ *Семеніга Т.В.* Громадський контроль як механізм попередження порушень у сфері охорони здоров'я // Віче: журнал Верховної Ради України. – 2009. – № 19. – С. 17–20.

⁸ *Кушнір С.М.* Правові засоби громадського контролю в механізмі правового регулювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / С.М. Кушнір. – Запоріжжя, 2011. – С. 10. – 20 с.

⁹ *Малиновська В.Я.* Державне управління: навч. посіб. / В.Я. Малиновська. – Луцьк: Ред.-вид. «Вежа» Волинського держ. ун-ту ім. Лесі України, 2000. – С. 228. – 558 с.

¹⁰ *Гладун З.С.* Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації): монографія / З.С. Гладун. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – С. 17. – 460 с.

¹¹ *Крупник А.С.* Громадський контроль: сутність та механізми здійснення / А.С. Крупник // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2007. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.library.oridu.odessa.ua

¹² *Бондарчук О.Г.* Громадський контроль як механізм протидії корупції: проблеми його реалізації в пенітенціарній системі України / О.Г. Бондарчук // Часопис Національного університету «Острозька академія». – 2013. – № 1 (7). – (Серія: «Право»): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13bohpsu.pdf>

¹³ *Кравчук В.В.* Полісуб'єктність громадського контролю у механізмі державного правління / В.В. Кравчук // Теория и практика: Национальный юридический журнал = Theory and Practice: National Law Journal. – 2016. – № 5 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/5/2pdf

¹⁴ *Сквірський І.О.* Що розуміти під категорією «громадський контроль»? / І.О. Сквірський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2013. – Вип 21. – Ч. 1. – Т. 2. – С. 226–229. – (Серія: «Право»).

¹⁵ *Панченко Т.В.* Громадський контроль і його вплив на формування ефективності роботи місцевого врядування / Т.В. Панченко // Зарубіжний досвід організації та роботи місцевої влади: монографія / О.В. Власенко, П.В. Ворона, М.О. Пухтинський та ін. – Полтава, 2009. – С. 273–274, 261–276. – 288 с.

¹⁶ *Алфьоров С.М.* Громадський контроль в умовах формування громадянського суспільства / С.М. Алфьоров, С.С. Вітвіцький // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2014. – № 1. – С. 105–107. – С. 101–108.

¹⁷ *Артеменко І.А.* Громадські об'єднання як суб'єкти контрольних проваджень / І.А. Артеменко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 1. – С. 2. – С. 49. – С. 47–51. – (Серія: «Юридичні науки»).

¹⁸ *Захаров Є.* Громадський контроль і права людини / Є. Захаров : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oroga.org.ua

¹⁹ *Кушнір С.М.* Правові засоби громадського контролю в механізмі правового регулювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 / С.М. Кушнір. – Запоріжжя, 2011. – С. 10. – 20 с.

²⁰ *Музичук О.М.* Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні: монографія / О.М. Музичук. – Х.: Харківський нац. ун-т внутрішніх справ, 2010. – С. 329. – 564 с.

²¹ *Зеленцов А.Б.* Контроль за деятельностью исполнительной власти в зарубежных странах / А.Б. Зеленцов. – М.: Изд-во РУДН, 2002. – С. 8. – 190 с.

²² *Братель С.Г.* Політичні партії як суб'єкт громадського контролю за діяльністю міліції / С.Г. Братель // Держава і регіони. – 2011. – № 4. – С. 6–11. – (Серія: «Право»).

²³ *Крупник А.С.* Громадський контроль: сутність та механізми здійснення / А.С. Крупник // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2007. – Вип. 1 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bit.ly/2brgl.yi>

- ²⁴ Сківський І.О. До питання про систему суб'єктів громадського контролю в Україні / І.О. Сківський // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 3–1. – С. 261. – С. 261–264.
- ²⁵ Кравчук В.В. Полісуб'єктність громадського контролю у механізмі державного правління / В.В. Кравчук // Теорія і практика: Національний юридический журнал = Theory and Practice: National Law Journal. 2016. № 5 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.jurnaluljuristic.in.ua/archive/2016/5/2pdf
- ²⁶ Сківський І.О. Що розуміти під категорією «громадський контроль»? / І.О. Сківський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2013. – Вип. 21. – Ч. 1. – Т. 2. – С. 228. – С. 226–229. – (Серія: «Право»).
- ²⁷ Любченко П.М. Політичні партії як елемент громадянського суспільства та їх вплив на розвиток місцевого самоврядування / П.М. Любченко // Проблеми законності. – 2009. – Вип. 100. – С. 95–96. – С. 91–100.
- ²⁸ Корженко В.В. Партії у громадянському суспільстві: перестороги соціально-філософського дискурсу / В.В. Корженко // Політичні партії в незалежній Україні: роль та місце у політичній трансформації суспільства: наук. збірник / уклад. В.В. Нікітін. – Х.: ХарПІ УАДУ, 2001. – С. 53. – С. 53–58. – 140 с.
- ²⁹ Алфьоров С.М. Громадський контроль в умовах формування громадянського суспільства / С.М. Алфьоров, С.С. Вітвіцький // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2014. – № 1. – С. 106. – С. 101–108.
- ³⁰ Кириченко С.О. Співвідношення соціальної правової держави і громадянського суспільства в умовах сучасної України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 / С.О. Кириченко. – К., 2001 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.referatu.net.ua/newreferats/7569/184628
- ³¹ Лемак В.В. Політичні партії як інститут громадянського суспільства: проблеми правового регулювання в Україні / В.В. Лемак // Право України. – 2010. – № 7. – С. 18–23; Скрипнюк О.В. Вплив інститутів громадянського суспільства на становлення і розвиток демократичного політичного режиму / О.В. Скрипнюк // Право України. – 2001. – № 5. – С. 12–17; Тодика Ю.Н. Роль Конституції України в становленні громадянського суспільства / Ю.Н. Тодика // Вісник Академії правових наук України. – 1999. – № 2. – С. 3–12.
- ³² Український парламентаризм: минуле і сучасне / за ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: Парламентське вид-во, 1999. – С. 24. – 368 с.

Резюме

Гаєва Н.П. Об'єднання громадян як суб'єкти громадського контролю: термінологічний аспект.

У науковій статті вивчаються підходи вчених до об'єднань громадян як суб'єктів громадського контролю. Виявлено спільне й відмінне в їх поглядах, висловлюються власні ставлення до них. Визначено, що суб'єктами громадського контролю є громадські організації та політичні партії незалежно від того, представлені вони в органах державної влади та в органах місцевого самоврядування чи ні.

Ключові слова: громадський контроль, об'єднання громадян, політичні партії, громадські організації.

Резюме

Gaeva N.P. Ob'edineniya grazhdan kak sub'yekty obshchestvennogo kontrolya: terminologicheskii aspekt.

В научной статье изучаются подходы ученых к объединениям граждан как субъектов общественного контроля. Рассматриваются общие и отличительные аспекты в их взглядах, высказывается собственное отношение к ним. Определено, что субъектами общественного контроля являются общественные организации и политические партии независимо от того, представлены они в органах государственной власти и в органах местного самоуправления или нет.

Ключевые слова: общественный контроль, объединения граждан, политические партии, общественные организации.

Summary

Gaeva N. Association of citizens as subjects of public control: different aspects of definition.

The article considers the approaches of scientists to associations of citizens as subjects of public control. Discovered common and different approaches in their views, expressed author's own attitude towards it. It is determined that public control bodies are public organizations and political parties, regardless of whether they are represented in public authorities and in local self-government bodies or not.

Key words: public control, citizens' associations, political parties, public organizations.